

Szakedolgozat értékelés

Proaktivitás integrál szemmel

A hallgató a szakdolgozatával a mai kor egyik aktuális témáját dolgozza fel. Rámutat a jelenlegi, egyre inkább válsághelyzetben lévő társadalmi rendszerre, és kivezető útként felhívja a figyelmet többek között az egyéni felelősségvállalás, a kezdeményezőkézség, a belsővé, jellemünké tett értékek, és a szív által vezérelt lelkiismeret fontosságára, mely utóbbit az értelem érzékszerveként definiálja. Mindezen egyéni értékek, és a választás szabadságának lehetősége mellett, mint lényeges központi elem megjelenik a dolgozatban a másokkal való együttműködés fontossága is, melynek eszközeként a tudatos nyelvhasználatot hangsúlyozza az interperszonális kommunikáció során.

A hallgató szakdolgozata témaválasztásának alátámasztásakor érdeklődést felkeltően személyes motivációra és az adott témával kapcsolatos építő jellegű tapasztalataira épít, és már itt elindítja az integrál szemlélet fonalát azáltal, hogy kiemeli dolgozatának egyéni és lehetséges társadalmi értékeit is.

A szakdolgozat témájának feldolgozása újszerű, mivel egy konkrét könyv, (Stephen R. Covey: A kiemelkedően sikeres emberek 7 szokása) tudásanyagának egy részegységét veszi alapul, vagyis egy viszonylag kis keresztmetszetet vizsgál meg nagyító alatt és helyez széleskörű integrál keretek közé.

A dolgozat értékét növeli, hogy a hazai integrál pszichológia tudástárát tovább bővíti egy eddig részletesen még nem tárgyalt, ugyanakkor lényeges elemmel. A hallgató bemutatja a dolgozat bázisául szolgáló egzisztencialista filozófia alapjait és annak fő alakját Viktor Frankl, és elhelyezi és az egzisztencializmust a fő pszichológia irányzatok között. Továbbá megjeleníti annak jelentősebb kapcsolódási szálait is más irányzatokhoz.

A szakdolgozat bevezetőjében a szerző részletesen tárgyalja az Integrál Pszichológia 5 fő ágát, annak legfontosabb alkotóelemeit. A tudatfejlődés egyes szintjeinek bemutatásánál több különböző integrál szemléletű rendszer (SCG, Spiráldinamika) szintjeit sorakoztatja fel egymás mellett, ezeket azonban egymással nem fűzi össze. Így az egyes tudatszintekről nem kapunk egy egységes, átfogó képet. Ugyanakkor az Ego-fejlődés modell vázának önmagában való megjelenítése segítséget nyújt a dolgozat egyik, későbbiek folyamán részletesebben bemutatott (én-tudat, mint a proaktivitás egyik alkotóeleme) elemének mélyebb megértéséhez és integrál keretek közé helyezésének.

A bevezetőben hiányolom az integrál szemlélet alapvető fogalmának meghatározását, ill. az integrál pszichológia konkrét elhelyezését a pszichológiai irányzatok között, amire igaz tesz utalást a hallgató a rendszer megalkotójának bemutatásakor. A laikusok szemében azonban ennek részletesebb tárgyalása tovább segítheti és megkönnyítheti az integrál rendszer megértését.

A hallgató a záró fejezeten túl, folyamatosan törekszik a dolgozat elemeinek integrál szemléletű megközelítése. Így szinte állandó jelleggel találhatunk a leírtakhoz kapcsolódóan utalásokat a kvadránsokra, holonok törvényeire, az egyes tudatszintekre. Az integrál szemlélet szemüvegén át, pedig az utolsó fejezetben komplex módon közelíti meg és helyezi egy tágabb perspektívából integrál keretek közé a proaktivitás tényezőit.

A hallgató szakmai nyelven ír, számos szakszavat használ változatosan. Másrészt többször előfordul, hogy a tartalmi megértéshez szükséges alapvető szakkifejezéseket nem definiálja, ill. fogalmát nem pontosítja abban a szöveggörnyezetben, mikor először említi őket (pl. proaktivitás, logoterápia, amygdala stb.).

A szakdolgozat ábrákban, képekben gazdag, ugyanakkor sok esetben hiányoznak az ábrák mellől a pontos, azok mélyebb megértését elősegítő magyarázatok.

A strukturáltság szempontját nézve, a dolgozat olvasása során többször nem derült ki számomra, hogy az egyes tág perspektívákat bemutató részek, illetve egyes esetekben maguk a fejezetek és alfejezetek is miként kapcsolódnak és függnék össze egymással. Az egyes fejezetek, alfejezetek között csak ritkán találtam bevezető sorokat, melyek ezeket az összekötő szálakat megteremtették volna. Így nem volt könnyű sokszor a dolgozat irányát, az író gondolatmenetét követni.

Szívesen olvastam volna a szakdolgozat végén egy záró, átfogó összefoglalást, és vártam a bevezetőben említett személyes tapasztalat megosztását is, hogy miként építette be életébe a hallgató egy konkrét élethelyzeten keresztül a proaktivitás jelenségét.

Érdemjegy: 4

Nemes Mariann